

ELABORAT EKONOMIKE

za investicijo

**Komunalna ureditev območja zazidalnega
načrta za območje urejanja Koritno - Polica**

»ZN KO – S2«

Izdelano v skladu z določili Pravilnika o elaboratu ekonomike (Uradni list RS, št. 45/19)

Oktober 2019

<i>Projekt:</i>	Elaborat ekonomike za investicijo Komunalna ureditev območja zazidalnega načrta za območje urejanja Koritno - Polica »ZN KO – S2«
<i>Naročnik elaborata:</i>	OBČINA BLED Cesta svobode 13 4260 Bled
<i>Izdelovalec elaborata:</i>	AD-SVETOVANJE, Anes Durgutović s.p. Levstikova ulica 12A 1241 Kamnik
<i>Oznaka dokumenta:</i>	185-2019
<i>Datum priprave:</i>	Oktober 2019
<i>Opombe:</i>	Elaborat se nanaša na zagotavljanje komunalne opreme in druge gospodarske javne infrastrukture, ki jo je treba dograditi ali zgraditi za namen izvedbe prostorskih ureditev

KAZALO VSEBINE

1	Uvodno pojasnilo	4
1.1	Uvod.....	4
1.2	Osnovna zakonska izhodišča	5
1.3	Prostorski izvedbeni akti	5
1.4	Strokovne podlage	5
2	Komunalna oprema in druga gospodarska javna infrastruktura	6
2.1	Podatki o obstoječi komunalni opremi.....	6
2.2	Podatki o novi komunalni opremi	6
2.2.1	Cestno omrežje.....	6
2.2.2	Fekalna kanalizacija	8
2.2.3	Meteorna kanalizacija.....	9
2.2.4	Vodovodno omrežje.....	10
2.3	Druga gospodarska javna infrastruktura na območju.....	11
2.3.1	Transformatorska postaja (TP).....	11
2.3.2	Električno omrežje	11
2.3.3	Telekomunikacijsko omrežje.....	12
3	Ocena stroškov investicij v komunalno opremo in drugo gospodarsko javno infrastrukturo	13
3.1	Opredelitev temeljnih prvin, ki določajo investicijo	13
3.1.1	Namenska raba prostora.....	13
3.1.2	Površine območja prostorske ureditve.....	14
3.1.3	Vrsta in kapaciteta pozidave	14
3.2	Ocena investicijskih stroškov.....	15
3.2.1	Ocena vrednosti investicije - stalne cene	16
4	Viri finančnih sredstev in etapnost	18
4.1	Viri finančnih sredstev.....	18
4.2	Etapnost izvedbe opremljanja.....	19
5	Zaključek s povzetkom ključnih informacij	20
6	Podlage in viri podatkov	21

Kazalo slik

Slika 1: Situacija s prikazom nove komunalne opreme (informativni prikaz)	7
Slika 2: Namenska raba zemljišča na območju KO-4 (PISO, 2019).....	13

Kazalo preglednic

Preglednica 1: Ocena vrednoti investicije po stalnih cenah	16
Preglednica 2: Predvideni viri financiranja izvedbe investicije v stalnih cenah	18
Preglednica 3: Časovni načrt izvajanja opremljanja	19

Priloge:

- Priloga A: Prikaz obstoječe in nove komunalne opreme na območju opremljanja.

1 Uvodno pojasnilo

1.1 Uvod

Občina Bled namerava zgraditi komunalno opremo na območju urejanja Zazidalnega načrta Koritno – Polica »ZN KO-S2« (Uradni list RS, št. 105/2006, 31/2015). Območje je komunalno neopremljeno in je na tem območju potrebno izvesti gradnjo nove komunalne opreme ter objektov in omrežij druge gospodarske javne infrastrukture.

Območje ZN Koritno-Polica se nahaja vzhodno od strnjenege dela naselja Koritno. Urejanje se bo izvajalo na rečni terasi, ki je znana pod krajevnim imenom »Polica«. Površje omenjene terase je rahlo valovito in oblikovano v treh višinsko ločenih nivojih. Na območju ni urejene obstoječe komunalne infrastrukture. Obravnavano območje je trenutno v naravi travnik. Na zahodni strani območje omejuje lokalna cesta LC 012011 s širino vozišča 2,6–3,0 m. Odlok o območju urejanja za Zazidalni načrt za območje urejanja Koritno – Polica »ZN KO-S2« (Uradni list RS, št. 105/2006, 31/2015) določa, da je realizacija ZN KO-S2 pogojena s predhodno ali sočasno izgradnjo prometne, komunalne in energetske infrastrukture.

Območje ZN je opredeljeno kot nezazidano stavbno zemljišče namenjeno individualni stanovanjski gradnji. Predvidena je gradnja 17 enostanovanjskih objektov na zgornjem nivoju in 20 objektov na spodnjem nivoju. Pod z Odlokom predpisanimi pogoji so v zazidalnem območju dopustni naslednji posegi:

- gradnja prometnih, komunalnih, energetskih ter objektov naprav zvez,
- gradnja stanovanjskih objektov (enostanovanjski in dvostanovanjski objekti) s pripadajočo zunanjo ureditvijo,
- posegi za izboljšanje bivalnega okolja,
- postavitve pomožnih objektov.

Z izvedbo investicije želi Občina Bled omogočiti ustrezno infrastrukturno oskrbo, pri čemur bo pripomogla tudi novozgrajena komunalna oprema in ureditve, ki so pogoj za nemoteno obratovanje objektov, ki so predvideni za gradnjo v sklopu območja zazidalnega načrta. Z investicijo bo ustvarjen prispevek k pospeševanju celovitega razvoja občine, kar bo imelo večplastne učinke na razvoj in stanje infrastrukturne urejenosti območja občine. Posredno pa bo učinek viden tudi na izboljšanju pogojev za možnosti gradnje stanovanjskih objektov. Posredni učinki se bodo odražali tudi v prispevku k prostorskemu razvoju ter k uravnoveženemu gospodarskemu razvoju.

Predmet tega projekta je izdelava Elaborata ekonomike za investicijo Komunalno ureditev območja zazidalnega načrta za območje urejanja Koritno - Polica »ZN KO – S2«. Elaborat je izdelan v skladu z določili *Pravilnika o elaboratu ekonomike (Uradni list RS, št. 49/2019)*. Pri tem se glede na vrsto investicije upoštevajo samo vsebine, ki se nanašajo na zagotavljanje komunalne opreme in druge gospodarske javne infrastrukture. Družbena infrastruktura ni predmet tega elaborata.

1.2 Osnovna zakonska izhodišča

Pri pripravi elaborata so kot osnova uporabljene sledeče zakonske podlage:

- Pravilnik o elaboratu ekonomike (Uradni list RS, št. 49/2019).

Elaborat ekonomike je namenjen oceni investicij in določitvi virov financiranja ter etapnosti za zagotavljanje komunalne opreme in druge gospodarske javne infrastrukture, ki jo je treba dograditi ali zgraditi za namen izvedbe prostorskih ureditev, načrtovanih z občinskim prostorskim načrtom (OPN) ali občinskim podrobnim prostorskim načrtom (OPPN).

Podlage za izdelavo elaborata ekonomike so:

- prostorski strateški akti, občinski prostorski plan;
- strokovne podlage za pripravo OPN ali OPPN za obstoječo in načrtovano komunalno opremo in drugo gospodarsko javno infrastrukturo ter družbeno infrastrukturo;
- podatki o stanju in zmogljivosti komunalne opreme in druge gospodarske javne infrastrukture ter družbene infrastrukture;
- dokumentacija za načrtovano komunalno opremo in drugo gospodarsko javno infrastrukturo, izdelano v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, če je na razpolago v času izdelave elaborata ekonomike;
- investicijska dokumentacija, izdelana v skladu s predpisi o investicijski dokumentaciji na področju javnih financ, če je na razpolago v času izdelave elaborata ekonomike;
- druga razpoložljiva dokumentacija.

1.3 Prostorski izvedbeni akti

Prostorski izvedbeni akti, ki so bili kot prostorska podlaga za izdelavo elaborata ekonomike upoštevani so sledeči:

- Odlok o območju urejanja Zazidalnega načrta za območje urejanja Koritno – Polica »ZN KO-S2« (Uradni list RS, št. 105/2006, 31/2015).

1.4 Strokovne podlage

Strokovne podlage, ki so upoštevane pri izdelavi elaborata so:

- PZI, KOMUNALNA INFRASTRUKTURA NA OBMOČJU ZN KORITNO – POLICA (PROTIM RŽIŠNIK PERC d.o.o., številka projekta: K 130580, Šenčur, september 2018).

2 Komunalna oprema in druga gospodarska javna infrastruktura

2.1 Podatki o obstoječi komunalni opremi

Na območju ni urejene obstoječe komunalne infrastrukture. Obravnavano območje je trenutno v naravi travnik. Na zahodni strani območje omejuje lokalna cesta LC 012011 s širino vozišča 2,6–3,0 m. Glede na ugotovljeno, opisa po posamezni vrsti obstoječe opreme ne podajamo.

2.2 Podatki o novi komunalni opremi

2.2.1 Cestno omrežje

Na območju je predvidena ureditev novega cestnega omrežja, ki bo sestavljeno iz dveh cest. Cesta A se bo na jugu odcepila od LC 012011 proti vzhodu. V daljšem levem zavoju po območju se obrne proti severu in nato proti zahodu, nato pa proti SZ, vzporedno z robom brežine. Na severu območja se nato ponovno naveže na LC 012011. Približno po sredini območja poteka cesta B, in sicer od LC proti vzhodu do ceste A.

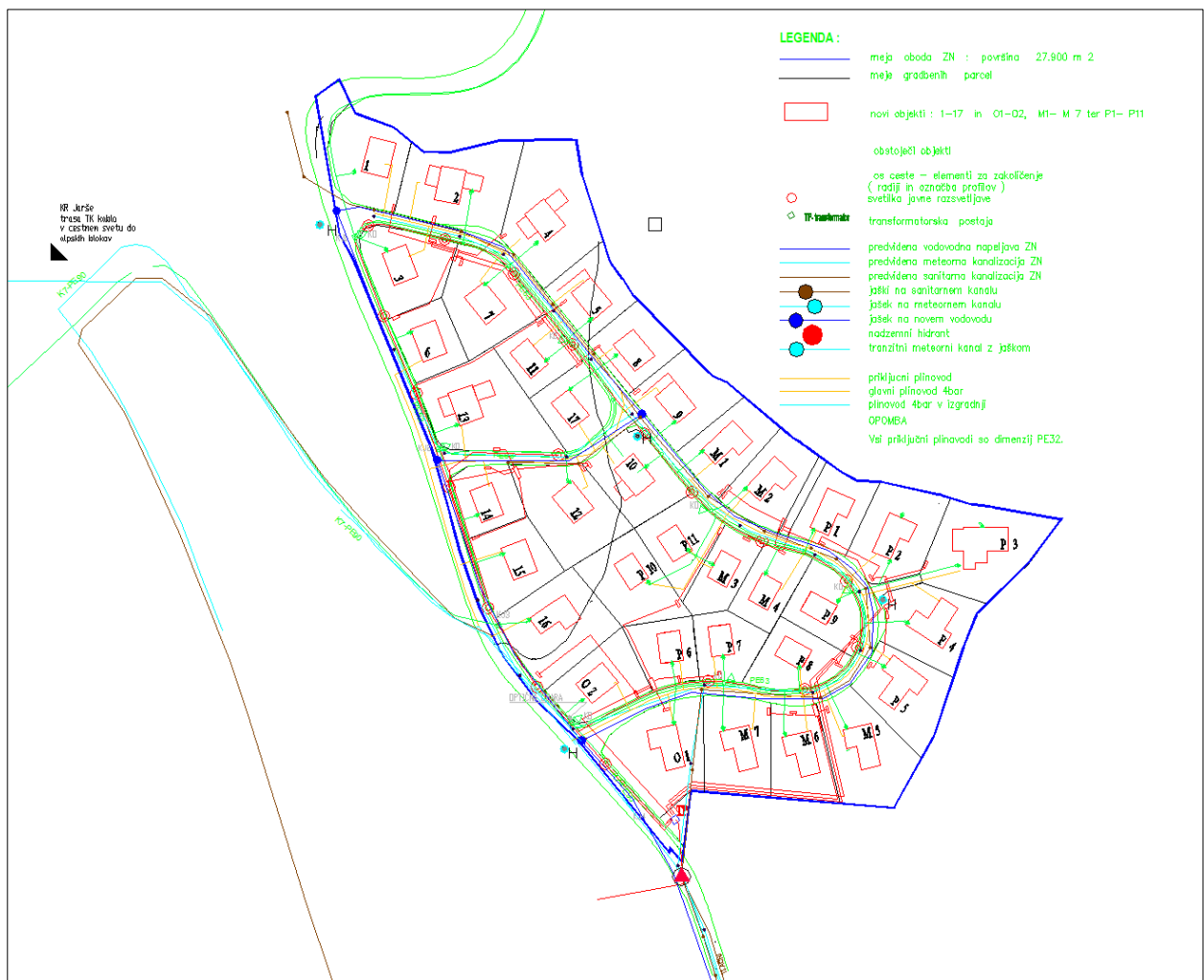
Cesti se predvidita z dvosmernim prometom, zaradi srečevanj vozil se na cesti A uredita tudi 2 izogibališči. Območje se uredi kot območje omejene hitrosti – 30 km/h, kar se na uvozih označi s prometnimi znaki. Dolžina ceste A je 357 m. Dolžina ceste B je 74 m. Vzдолž obeh cest se uredi pločnik na nivoju vozišča, vmes pa se uredi granitna mulda.

Prečni profil cest A in B:

- vozni pas $1 \times 3,10 \text{ m} = 3,10 \text{ m}$
- granitna mulda $1 \times 0,50 \text{ m} = 0,50 \text{ m}$
- pločnik $1 \times 1,00 \text{ m} = 1,00 \text{ m}$
- skupaj $= 4,60 \text{ m}$

Cesta A se bo na jugu odcepila od LC 012011 proti vzhodu. V daljšem levem zavoju po območju se obrne proti severu in nato proti zahodu, nato pa proti SZ, vzporedno z robom brežine. Na severu območja se nato ponovno naveže na LC 012011. V zavojih na južnem delu območje je predvidena razširitev ceste na notranjo stran, in sicer 0,5 m oz. 1,0 m. Pri profilih A7 in A16 je na zunanji strani zavoja predvidena ureditev izogibališča, in sicer v širini 2,5 oz. 2,6 m. Cesta se od profila A10 do profila A15 vzpne s spodnje na zgornjo teraso. Ureditev pločnika je predvidena na zahodni strani ceste.

Cesta B poteka približno po sredini območja, in sicer od LC 012011 proti vzhodu do ceste A. Od sredine ceste do križišča s cesto A se niveleta ceste spusti z zgornje na spodnjo teraso. Ureditev pločnika je predvidena na severni strani ceste.

Slika 1: Situacija s prikazom nove komunalne opreme (informativni prikaz)

Na obravnavanem območju so predvidena 4 križišča, vsa so 3-kraka in T-oblike.

Križišče K1 je na križanju cest A in B. Cesta A poteka naravnost in je prednostna, cesta B pa je neprednostna. Zavijalni radiji so s ceste B na cesto A proti jugu je manjši ($R=5,5$ m), severni zavijalni radij pa je sestavljeni ($R=35,5$ m; 10 m; 18,5 m).

Križišče K2 je na južnem začetku ceste A. Obstoječa lokalna cesta je na tem delu prednostna. Zavijalni radiji so na južnem delu iz košaraste krivine ($R=10$ m; 5 m; 15 m), na severnem delu pa je radij enovit ($R=6$ m).

Križišče K3 je na križišču ceste B in obstoječe lokalne ceste. Obstoječa lokalna cesta je na tem delu prednostna. Zavijalni radiji so iz košaraste krivine ($R=10$ m; 5 m; 15 m).

Križišče K4 je na severnem koncu ceste A. Obstoječa lokalna cesta je na tem delu prednostna. Zavijalni radiji so sestavljeni iz 3 lokov; na južnem delu: $R=18$ m; 6 m; 12 m) in na severnem delu: $R=30$ m; 6 m; 12m).

Vsa križišča bodo opremljena s prometnimi znaki (ustavi, območje omejene hitrosti, konec območja omejene hitrosti) in ustrezno talno signalizacijo.

Vzdolž predvidenih cest je predvidena ureditev pločnikov. Pločnik je predviden na nivoju vozišča, od katerega je ločen z granitno muldo širine 0,5 m. Širina pločnika je 1,0 m (skupaj z muldo je širina 1,5 m). Prečni naklon je 2,0 % proti muldi. Ustroj pločnika je enak kot ustroj vozišča. Vzdlž ceste A je pločnik predviden na zahodni strani, vzdolž ceste B pa na severni strani. Na križiščih je predvidena ureditev prehodov za pešce.

Odvodnjavanje vozišča in pločnika je omogočeno z ustreznimi vzdolžnimi in prečnimi padci. Meteorna voda se zbira v granitni muldi in se odvodnjava preko požiralnikov z LTŽ rešetko. Požiralniki so navezani na predvideno meteorno kanalizacijo.

2.2.1.1 Javna razsvetljava

Osvetlitev ceste A in B je predvidena s kandelabri na višini 7 m, na katere se namestijo LED svetilke z ravnim steklom proizvajalca GRAH, s poudarjenim rumenim delom spektra, ki ne svetijo v UV spektru, barvne temperature 3000 K. Svetilke ob cesti A in B so predvidene z redukcijo 50 %.

Osvetlitev ceste C je predvidena s kandelabri na višini 9 m, na katere se namestijo LED svetilke z ravnim steklom proizvajalca GRAH, s poudarjenim rumenim delom spektra, ki ne svetijo v UV spektru, barvne temperature 3000 K.

Svetilke se priključi na novo prižigališče R-JR v prosto stoječi tipski omarici pri novi transformatorski postaji TP Polica. Poleg R-JR bo postavljena prosto stoječa priključna merilna omarica PS-PMO. Napajanje prižigališča javne razsvetljave R-JR je predvideno iz javnega niskonapetostnega omrežja 3x230/400V, 50Hz, preko prosto stoječe merilne omarice PS-PMO, v katero bo vgrajena merilna oprema in bo priključena na novo transformatorsko postajo TP Koritno novo naselje.

2.2.2 Fekalna kanalizacija

Kanalizacija je predvidena v ločenem sistemu. Na obravnavanem območju se zgradi ločen sistem odvajanja komunalnih odpadnih vod skladno z odlokom o ZN.

Obremenitev odpadne vode se predvidi za približno 350 PE. Kanalizacija komunalnih odpadnih vod je predvidena iz vodotesnih cevovodov (PC, EP ali poliester) in revizijskih jaškov iz umetne mase ali drugega primerne materiala. Pokrovi jaškov morajo biti na zaklep in protihrupne izvedbe. Fekalna kanalizacija mora biti izvedena vodotesno. Predvidena je prestavitev črpališča z navezavo na obstoječ tlačni vod. Hišni priključki so predvideni direktno v jaške ali direktno na cev z vpadno cevjo, največkrat individualno za vsak objekt posebej.

Fekalni kanal se zgradi v sredini voznega pasu novo predvidenih cest in se zaključi na južni strani s črpališčem. V črpališču se zbira odpadne vode iz kanalizacije obstoječega dela naselja Koritno.

Črpališče črpa odpadno vodo do priključka na obstoječ tlačni vod ki je lociran na lokaciji obstoječega črpališča. V obstoječem črpališču se dotoke preuredi. Črpališče pa se ukine. Na predvideno fekalno kanalizacijo so predvideni priklopi vseh predvidenih objektov na območju ZN.

Predvideni fekalni kanali so skupne dolžine:

- Fekalni kanal 1 DN 200: 359 m
- Fekalni kanal 2 DN 200: 50 m
- Fekalni kanal 3 DN 200: 151 m
- Fekalni kanal 4 DN 200: 11 m
- Tlačni vod DN80: 159 m.

2.2.2.1 Črpališče

V črpališču z dvema črpalkama, nižjem od glavne gravitacijske kanalizacije se zbirajo gravitacijske vode DN 200. Črpalni jašek se dobavi v kompletu z vgrajeno armaturo, črpalkama, stikalno omaro za zunanjo montažo. Jašek je poliestrske izvedbe z vgrajenim izstopnim delom DN 80, vstopne odprtine se izvede na kraju montaže in vgradi uvodnice. Uvodnici za odzračevalni vod in električno napajanje črpalk in regulacijsko cev iz omarice sta že vgrajeni v jašek.

V črpališču sta predvideni dve potopni črpalni, katerih posamična kapaciteta ustreza zahtevani črpalni kapaciteti. Vsaka črpalka je opremljena z nosilnim profilom, kolenom, zaklepom in drsnikom, tako da se lahko dvigne brez demontažnih postopkov iz črpališča po dveh dvižnih letvah. Črpalni delujeta izmenično, kot delovna in rezervna črpalka, lahko tudi kot delovna in pomožna, pomožna črpalka se vključi na koti alarma. Za kar skrbi regulacija v stikalni omari. Črpalni sta znotraj črpalnega jaška povezani z elementi iz nerjavnega materiala v skupni tlačni vod, ki izstopa iz črpalnega jaška do 20 cm. Vsaka od črpalk je opremljena s svojim zapornim organom in čistilnim elementom. Črpalni imata predviden mehki zagon zaradi manjših zagonskih tokov ter zmanjšanja povratnega udara. Odduh je lociran ob elektro omari in je iz tal dvignjen za 100 cm. Tlačni cevovod se s prirobničnim spojem navezuje na črpalni jašek. Izdelan je iz cevi PE 100 SDR 11 dimenzije 90 X 8,2 mm tlačne stopnje PN 16. Cevi se spajajo z elektro varilnimi spojkami. Uporabljeni so fazonski kosi iz duktilne litine tlačnega razreda PN 16 dimenzije DN 80.

2.2.3 Meteorna kanalizacija

Odvodnjavanje vozišča je omogočeno z ustreznimi vzdolžnimi in prečnimi padci. Vodo s cestišča se odvaja kontrolirano preko požiralnikov z mrežo in jaškov v meteorni kanal. Preko meteornih kanalov se zaradi pojava talne vode na južnem delu zazidalnega načrta uredi tudi odvodnjavanje strešin in manipulativnih površin objektov.

V koridorju ceste A se uredi nov meteorni kanal M1, na katerega se naveže kanal M2 s ceste B in severnega dela obstoječe lokalne ceste LC 012011 Koritno – Ribno. Kanal M1 poteka po cesti A proti jugu, kjer se združi s kanalom M3 z južnega dela obstoječe lokalne ceste. Od združitve poteka proti jugu kanal M4 preko zemljišča s parc. št. 1596, k. o. Ribno do lokalne ceste.

Meteorni kanal nato poteka po omenjeni lokalni cesti skozi naselje proti jugu do križišča z javno potjo JP 513073, kjer trasa zavije proti vzhodu do priključka poljske poti. Trasa v nadaljevanju poteka po poljski

poti v smeri SV do iztoka v reko Savo Dolinko. Na iztoku se uredi iztočna glava z žabjim poklopom. Izpust se uredi v smeri vodotoka s kamni in betonom, si čimer se prepreči možnost erozije brežine.

Predvideni meteorni kanali so skupne dolžine 1.322 m in sicer:

- Meteorni kanal M1 od DN200 do DN 500: 289 m
- Meteorni kanal M2 od DN 200 do DN 250: 106 m
- Meteorni kanal M3 od DN 200 do DN 250: 100 m
- Meteorni kanal M4 od DN 500 827 m.

2.2.4 Vodovodno omrežje

Predvidena je izgradnja novega vodovodnega omrežja, ki poteka skozi območje ZN. Trasa vodovoda je predvidena v robu vozišča. Glavna veja vodovoda se priključi na obstoječ vodovod. Na predvideno vodovodno omrežje so predvideni odcepi za priklop vseh predvidenih objektov.

Za območje je predvideno skupno vodovodno omrežje za potrebe sanitarne porabe kot tudi požarne varnosti objektov z zunanjim hidrantnim omrežjem. Vodovod 1 poteka po zunanjem robu ceste A. Vodovod 2 poteka pod cesto B. Vodovod 3 poteka pod lokalno cesto 012011. Vodovod 3 se v križišču javne poti 513072 in lokalne ceste 012011 v novem vodovodnem jašku priključuje na obstoječ vodovod dimenzije DN125. Na obravnavanem območju je na obstoječem vodovodnem omrežju po podatkih upravljalca statični tlak približno 6 bar.

Predviden vodovod je skupne dolžine 650 m in sicer:

- Vodovod 1 DN 100: 359 m
- Vodovod 2 DN 100: 75 m
- Vodovod 3 DN 125: 198 m
- Vodovod 3 DN 100: 18 m.

Na celotnem območju je predvidena izvedba petih novih nadtalnih požarnih hidrantov in dveh podtalnih zračnikov.

Pri gradnji vodovoda se uporabijo cevi iz nodularne litine, po standardu SIST EN 545/ISO 2531, C40, PN 16, premera DN125 in DN100 s standardnimi spoji in komplet z tesnilnimi elementi. Cevovodi manjših dimenzij se izvedejo s cevmi iz polietilena skladno s standardom SIST ISO 4427 in SIST EN12201, klase PE100, PN16, SDR 11.

Vzdolž trase sekundarnih vodovodov se uredi odcepe za hišne priključke do posameznih bodočih odjemalcev. Hišni priključki niso predmet tega projekta. Vodomerni jaški so stvar individualne gradnje objekta in se locira za vsak objekt posebej na zasebnem zemljišču.

2.3 Druga gospodarska javna infrastruktura na območju¹

2.3.1 Transformatorska postaja (TP)

TP Koritno novo naselje (transformacija srednje napetosti 20 kV na nizko napetost 400/231 V) je predvidena kot samostojen objekt na parc. št. 1597, k. o. Ribno.

Osnovni podatki o TP so sledeči:

- Naziv TP: TP Koritno novo naselje
- Naziv in šifra sredstva: T331, 6226210
- Izvedba in tip TP: kabelska, tip SAVA 1-G, IGM Sava Krško
- Moč TP (max/I. faza): 630/400 kVA
- Primarna napetost: 20 kV
- Sekundarna napetost: 400/231 V
- Transformator: 7HTIM3 400-21, 21/0.42kV, Dyn5, KolektorEtra
- SN blok: 8DJH, shema RRT, Siemens
- NN plošča: MRO-16, 12 izvodov, Enerprom
- Lokacija TP: parc. št. 1597, k. o. Ribno.

2.3.2 Električno omrežje

Novo naselje Koritno bo napajano iz nove transformatorske postaje T331 TP Koritno novo naselje - nadomestna. Za priklop naselja na elektroenergetsko omrežje so predvideni trije nizkonapetostni kablovodi tipa NAYY-J 4×240+1,5 mm² iz omenjene TP do novih kombiniranih merilno-razdelilnih omar PSMRO. Kabli bodo položeni v celoti v novi kabelski kanalizaciji, ki je načrtovana v cesti skozi naselje in v pločniku vse do priključne točke v novi TP.

Za razvejanje novih NN kablov do posameznih stanovanjskih hiš pa so načrtovani novi kabli tipa NAYY-J 4×70+1,5mm², večinoma za napajanje dveh stanovanjskih hiš (v paru). Nekatere trase te vrste kabla so nekoliko daljše zaradi smernic investitorja, ki narekuje, da se nova elektrifikacija ne izvaja preko privatnih zemljišč, temveč v novi dovozni cesti. Nekaj hiš oz. objektov pa bo priključenih na posamezen izvod iz PSMRO, ravno tako s kablom tipa NAYY-J 4×70+1,5mm². Vsi novi kabli so načrtovani v zaščitnih ceveh oz. bodo izhajali iz nove kabelske kanalizacije.

Nova kabelska kanalizacija bo izvedena s štirimi cevmi Stigmaflex premera 160mm v smeri od nove TP vzdolž glavne ceste, povezovali jo bodo novi betonski kabelski jaški notranjih dimenzij 1,5 x 1,5 x 1,8 m, z litoželeznimi pokrovi 0,6 x 0,6 m, 400kN. Po naselju so predvideni nekoliko ožji kabelski jaški notranjih dimenzij 1 x 1,5 x 1,5 m, nameščeni na razdaljah od 50 do 80 m. Število povezovalnih cevi premera 160 mm v naselju variira glede na potrebe kablovodov; od treh na začetku pa tudi do ene cevi, sočasno pa bodo položene po isti trasi posamezne odcepne cevi premera 110 mm do bodočih objektov (odjemalcev). Dokončne mikrolokacije priključnih omaric so določene že v predhodnem projektu PGD. Po celotni novi

¹ Elektro omrežje, TP in TK omrežje je tudi predvideno za izvedbo in so za ta omrežja tudi izdelane projektne rešitve. Vendar izgradnjo in financiranje izgradnje Elektro omrežja, TP in TK omrežja bodo izvedli neposredno upravljavci teh omrežij in to ne bo predmet proračuna občine. Stališče občinske uprave je, da tudi ni predmet gradnje iz naslova komunalnega prispevka, saj bodo to gradili neposredno upravljavci. Ta infrastruktura ne bo financirana s strani občine in tudi ne bo v upravljanju občine.

trasi kabelske kanalizacije se v isti jarek položi tudi zaščitna ozemljitev, pocinkani valjanec 25x4mm, vključno z odcepi do vsake posamezne novogradnje oz. priključne omarice.

Za priključitev novega dovodnega kabla in dodatno varovanje posameznih NN kablov so stanovanjskih hiš se bodo namestile štiri nove kombinirane razdelilne merilne omare PSMRO, v katerih je predviden tudi merilni del za tisto novogradnjo, kjer bo ta omara nameščena. Vse take omare bodo tipa K-F4/F4 Mosdorfer 1080/320.

2.3.3 Telekomunikacijsko omrežje

Za potrebe Telekoma Slovenije je predvidena kabelska kanalizacija do vseh parcel na območju ZN. Na obravnavanem območju se pod novimi cestami izvede cevna kabelska kanalizacija za potrebe telekomunikacijskega omrežja, ki se na obstoječe javno omrežje priključi preko obstoječega telekomunikacijskega omrežja. V glavnih trasah se predvidi kabelska kanalizacija 2x PVC Φ 110 preko revizijskih jaškov. V telefonskih kabelskih jaških ne smejo potekati vodi drugih komunalnih napeljav. S tem bo mogoč priklop objektov na optično in po potrebi tudi na klasično bakreno omrežje. Dovodna cevna KK TK do vsake parcele posameznega objekta se izvede z dvojčki PE 2x Φ 50 mm. Vsa dela v zvezi z zaščito, zakoličbo in morebitnimi prestavitvami tangiranih TK kablov izvede Telekom Slovenije.

Priključitev kabelske kanalizacije do območja posega je izvedljiva z umestitvijo cevi premera fi 110 mm z zaključkom v vmesnih revizijskih jaških KK KKS. Predvidena točka vstopa je v obstoječih jaških KK KKS. Dovodna cevna KK KKS do vsakega posameznega objekta bo izvedena v sistemu zvezdišča s PVC cevmi Φ 63 mm. Dovodne cevi morajo biti v zvezdišču povezane z glavnimi linijami preko revizijskih jaškov. Pred pričetkom gradbenih del je obvezna zakoličba, ki jo izvede Telemach.

3 Ocena stroškov investicij v komunalno opremo in drugo gospodarsko javno infrastrukturo

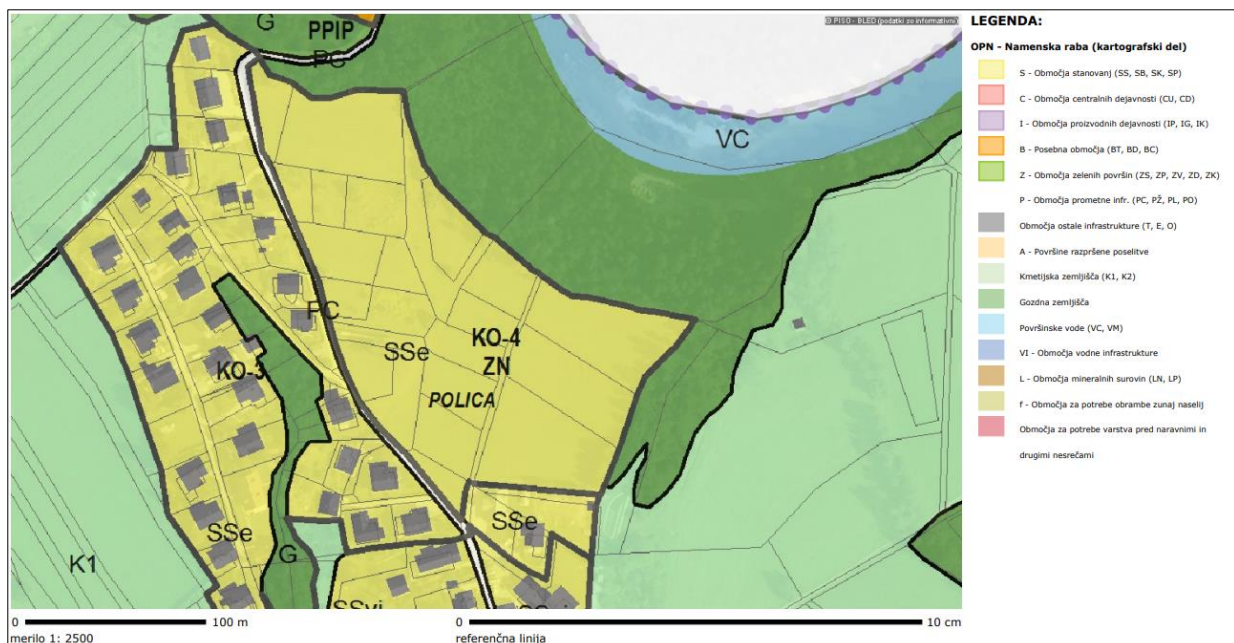
Skladno z določili *Pravilnika o elaboratu ekonomike (Uradni list RS, št. 49/2019)* se ocena stroškov za komunalno opremo in drugo gospodarsko javno infrastrukturo povzame iz strokovnih podlag za posamezno vrsto načrtovane komunalne opreme in druge gospodarske javne infrastrukture. Za oceno stroškov se izdelava ocena stroškov z upoštevanjem naslednjih podatkov (7. člen, Pravilnika o elaboratu ekonomike):

- podrobne namenske rabe prostora na območju načrtovane prostorske ureditve;
- površine območja načrtovane prostorske ureditve;
- prostorskih izvedbenih pogojev ali usmeritev za izdelavo OPPN, iz katerih je mogoče opredeliti vrsto in kapaciteto pozidave območja načrtovane prostorske ureditve;
- posamezne vrste načrtovane komunalne opreme na območju načrtovane prostorske ureditve.

3.1 Opredelitev temeljnih prvin, ki določajo investicijo

3.1.1 Namenska raba prostora

V skladu z veljavnim prostorskim načrtom občine Blede je obravnavano območje opredeljeno kot enota urejanja prostora (EUP): KO-4. Namenska raba je SS - stanovanjske površine. Podrobnejša namenska raba SSe - stanovanjske površine za eno in dvostanovanjske stavbe. Način urejanja območja je ZN. Namenska raba na obravnavanem območju je prikazana na spodnji sliki.

Slika 2: Namenska raba zemljišča na območju KO-4 (PISO, 2019)

3.1.2 Površine območja prostorske ureditve

Obravnavano območje je trenutno v naravi travnik. Območje je približno vodoravno, razdeljeno pa je na 2 terasi z vmesno višinsko razliko 3 – 4 m. Na zahodni strani območje omejuje lokalna cesta LC 012011, širine vozišča 2,6–3,0 m, na vzhodni in severni strani pa se začinja brežina proti reki Savi (ki se nahaja ca. 40 m nižje). Na južni strani se nahaja obstoječa stanovanjska pozidava.

Meja ZN poteka po parcelnih mejah zemljišč, ki so določena z Odlokom o Zazidalnem načrtu za območje urejanja Koritno – Polica ZN KO-S2 (Uradni list RS, št. 105/2006, 31/2015). Površina zemljišč ZN obsega po podatkih izmere oboda znaša 27.900 m². Skupna površina gradbenih parcel za namen gradnje objektov na območju komunalnega urejanja (območja ZN) je 24.276,90 m².

3.1.3 Vrsta in kapaciteta pozidave

Pozidava območja je zasnovana v treh osnovnih linijah, ki sledijo plastnicam terena pretežno v smeri SZ-JV, na spodnjem delu pa so objekti nanizani ob krožni cesti. Zasnova pozidave se sklada z obstoječo grajeno strukturo naselja Koritno. Postavitvev objektov izkorišča maksimalno osončenost delov, v katerih naj se planirajo dnevni bivalni prostori. Izvedba objektov je lahko masivna ali montažna, s tem da je potrebno pri montažnih objektih upoštevati podane pogoje za oblikovanje fasad in streh objektov.

Podatki o možnosti pozidave na območju so razvidni iz vsebine Odloka o zazidalnem načrtu za območje urejanja Koritno - Polica »ZN KO – S2« (Uradni list RS, št. 105/2006, 31/2015). Upoštevajoč maksimalne tlorisne dimenzije in višine objektov (etažnost) je izračunana skupna bruto tlorisna površina vseh objektov na območju opremljanja. Ocena bruto tlorisnih površinah objektov je 11.751,24 m².

Izvedba ZN poteka v najmanj dveh fazah:

1. faza: izgradnja primarne prometne, komunalne in energetske infrastrukture ter izgradnjo omrežja zvez in
2. faza: izgradnja posameznih stanovanjskih objektov. Posamezni objekti se lahko gradijo istočasno ali v časovnih zamikih. Ta faza ni predmet elaborata ekonomike, saj bodo gradnje izvajali investitorji objektov na območju ZN.

3.2 Ocena investicijskih stroškov

Investicijski stroški so vsi izdatki in vložki v denarju in stvareh, ki so neposredno vezani na investicijski projekt in jih investitor nameni za predhodne raziskave in študije, pridobivanje dokumentacije, soglasij in dovoljenj, zemljišč, pripravljalna in zemeljska dela, izvedbo gradbenih, obrtniških del in napeljav, nabavo in namestitev opreme in naprav, svetovanje in nadzor izvedbe ter druge izdatke za blago in storitve, vključno odškodnine, ki so neposredno vezane na investicijski projekt.

Ocena stroškov investicije je bila določena na naslednjih predpostavkah:

- strošek predhodnih raziskav in študij v zvezi z novo komunalno opremo² smo privzeli na podlagi podatkov pridobljenih s strani občine,
- strošek izdelave programa opremljanja in dokumentacije za novo komunalno opremo³ smo privzeli na podlagi podatkov pridobljenih s strani občine,
- stroški pridobivanja zemljišč za opremljanje glede na pridobljene podatke niso nastajali in jih zato nismo vključili v oceno stroškov,
- strošek gradnje nove komunalne opreme smo privzeli na podlagi ocenjenih vrednosti iz izdelane dokumentacije za novo komunalno opremo (PZI, KOMUNALNA INFRASTRUKTURA NA OBMOČJU ZN KORITNO – POLICA (PROTIM RŽIŠNIK PERC d.o.o., številka projekta: K 130580, Šenčur, september 2018),
- drugi stroški nove komunalne opreme glede na pridobljene podatke po stališču naročnika niso nastajali in jih zato nismo vključili v obračun skupnih stroškov,
- pri oceni stroškov je bil upoštevan 22 % DDV za vsa dela, ki so predmet obdavčitve skladno z veljavnim ZDDV-1. Pri oceni stroškov z DDV je bil upoštevan povračljivi DDV skladno z 76.a. členom ZDDV-1 (odštet od vrednosti 22 % DDV) za gradnjo fekalne kanalizacije in vodovodnega omrežja.

V sklopu izvedbe komunalnega urejanja je načrtovana in je potrebna tudi izgradnja gospodarske javne infrastrukture državnega pomena: električnega omrežja s transformatorsko postajo in telekomunikacijskega omrežja. Stroški izgradnje električnega omrežja in telekomunikacijskega omrežja so prikazani, toda niso osnova za odmero morebitnega komunalnega prispevka. Izgradnjo in financiranje izgradnje elektro omrežja, TP in TK omrežja bodo izvedli neposredno upravljavci teh omrežij, zato to ni predmet proračuna občine ter tudi ni predmet operacije, saj bodo to gradili neposredno upravljavci. Ta infrastruktura ne bo financirana s strani občine in tudi ne bo v upravljanju občine.

V skladu z informacijami in usmeritvami pridobljenimi s strani naročnika v finančni konstrukciji za oceno stroškov investicije nismo predvideli drugih potencialnih stroškov za izvedbo predmetne investicije. V nadaljevanju je podana ocena investicijskih stroškov za izvedbo predmetne investicije po stalnih cenah, ne glede na obdobje izvajanja investicije in posamezno kategorijo stroška. V nadaljevanju je podana ocena vrednosti investicije, ki temelji na prej navedenih izhodiščih.

² V nadaljevanju združujemo pod skupnim nazivom: Dokumentacija za novo komunalno opremo.

³ V nadaljevanju združujemo pod skupnim nazivom: Dokumentacija za novo komunalno opremo.

3.2.1 Ocena vrednosti investicije - stalne cene

Ocenjena vrednost investicije po stalnih cenah je po posameznih postavkah prikazana v spodnji preglednici.

Preglednica 1: Ocena vrednosti investicije po stalnih cenah

oz.	Sklop	Ocena stroškov (EUR brez DDV)
1.	Stroški dokumentacije za novo komunalno opremo	99.295,41
2.	Stroški pridobivanja zemljišč za opremljanje	0
3.	Stroški gradnje nove komunalne opreme - KO, ki je predmet KP	1.031.388,73
	Cestno omrežje in javna razsvetljava	452.882,78
	Fekalna kanalizacija	140.582,11
	Meteorna kanalizacija	331.798,12
	Vodovodno omrežje	106.125,72
4.	<i>Stroški gradnje komunalne opreme - druga KO</i>	<i>139.765,89</i>
	<i>SN IN NN OMREŽJE - gradbena dela</i>	<i>82.432,24</i>
	<i>TK OMREŽJE - gradbena dela</i>	<i>57.333,65</i>
5.	Drugi stroški nove komunalne opreme	0
	SKUPAJ VSE (1+2+3+4+5)	1.270.450,03
	SKUPAJ - samo KO, ki bo predmet KP (1+2+3+5)	1.130.684,14

Zgoraj navedene vrednosti so vrednosti brez vključenega DDV. Ocenjena vrednost stroškov gradnje komunalne opreme je povzeta po rekapitulaciji projektantskega popisa iz projekta PZI, KOMUNALNA INFRASTRUKTURA NA OBMOČJU ZN KORITNO – POLICA (PROTIM RŽIŠNIK PERC d.o.o., številka projekta: K 130580, Šenčur, september 2018). V popisu je jasno podana informacija, da gre zgolj za informativno ocenjene vrednosti in le ta ne predstavlja v končnega stroškovnika, saj se vrednost del pridobi z izborom najugodnejšega izvajalca. Mnenje strokovne službe je, da bo gradnja komunalne opreme v končnem izvedena za znesek, ki bo odstopal od predvidene vrednosti. Privzeta je odločitev, da se pri pripravi vsebin upoštevajo samo neto vrednosti.

Skladno z določili Uredbe o programu opremljanja stavbnih zemljišč in odloku o podlagah za odmero komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo ter o izračunu in odmeri komunalnega prispevka (Uradni list RS, št. 20/2019, 30/2019 – popr. in 34/2019) se za vsako posamezno vrsto nove komunalne opreme določijo potrebna finančna sredstva in viri financiranja za izvedbo opremljanja. Občina načrtuje finančna sredstva za izvedbo nove komunalne opreme v načrtu razvojnih programov občinskega proračuna v skladu z roki za izvedbo opremljanja. Na podlagi navedenega torej lahko privzamemo, da bo občina sredstva za gradnjo opreme načrtovala s prihodki iz naslova obračuna komunalnega prispevka za novo opremo.

Izhajajoč iz zgoraj navedenega bo v skladu s področno Uredbo⁴ občina po začetku veljavnosti programa opremljanja pred izdajo prve "odmerne" odločbe na posameznem obračunskem območju preverila skupne stroške posamezne vrste nove komunalne opreme, obračunske stroške posamezne vrste nove komunalne opreme in obračunske stroške posamezne vrste nove komunalne opreme na enoto mere. Če se ti stroški spremenijo za več kot 20 %, se program opremljanja spremeni ali dopolni tako, da se ponovno določijo podlage za odmero komunalnega prispevka.

Glede na oceno in mnenje, da so ocenjeni stroški gradnje komunalne opreme na tem območju dokaj visoko ovrednoteni in se v končnem pričakuje sprememba končnih zneskov, je bila sprejeta odločitev, da se za namen priprave elaborata privzamejo vrednosti brez vključenega DDV. Pred izdajo prve odmerne odločbe bo potrebno izvesti preveritev sprememb glede končnih zneskov gradnje komunalne opreme. V okviru preveritev bo glede na končne zneske izvedena tudi preveritev glede DDV. Namreč, v primeru, če občina obračunanega DDV od izgradnje komunalne infrastrukture ne bo imela pravice odbiti, predstavlja DDV zanjo strošek, ki ga je treba vključiti v obračunske stroške komunalne opreme. Če pa bo občina zgrajeno infrastrukturo uporabljala za opravljanje obdavčene dejavnosti, bo imela pravico do odbitka DDV, zato DDV zanjo ne predstavlja strošek in ga ne vključi v obračunske stroške komunalne opreme. Če bo občina za opravljanje obdavčene dejavnosti uporabljala le del zgrajene infrastrukture, DDV, ki zapade na ta del, in je odbiten, ne vključi v obračunske stroške.

V zvezi z zgoraj navedenim se bo v nadaljnjih korakih tako potrebno opredeliti do končnega zneska stroškov investicije za komunalno opremo. Glede na dostopne razlage Ministrstva za finance (DDV - Gradnja in prenos komunalne opreme na občino, 1. Izdaja, 2015) je zadeva sledeča »v primeru, če občina obračunanega DDV od izgradnje komunalne infrastrukture ne bo imela pravice odbiti, predstavlja DDV zanjo strošek, ki ga je treba vključiti v obračunske stroške komunalne opreme. Če pa bo občina zgrajeno infrastrukturo uporabljala za opravljanje obdavčene dejavnosti, bo imela pravico do odbitka DDV, zato DDV zanjo ne predstavlja strošek in ga ne vključi v obračunske stroške komunalne opreme. Če bo občina za opravljanje obdavčene dejavnosti uporabljala le del zgrajene infrastrukture, DDV, ki zapade na ta del, in je odbiten, ne vključi v obračunske stroške«.

⁴ 18. člen iz Uredbe o programu opremljanja stavbnih zemljišč in odloku o podlagah za odmero komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo ter o izračunu in odmeri komunalnega prispevka (Uradni list RS, št. 20/19, 30/19 – popr. in 34/19)

4 Viri finančnih sredstev in etapnost

4.1 Viri finančnih sredstev

V skladu z Zakonom o urejanju prostora (ZUreP-2) občina zagotavlja gradnjo komunalne opreme. Gradnja komunalne opreme se financira iz komunalnega prispevka, proračunskih sredstev občine in drugih virov. Drugi viri financiranja komunalne opreme so proračunska sredstva države, sredstva pridobljena iz različnih skladov in druga finančna sredstva, ki niso komunalni prispevek.

Skladno z določili Uredbe o programu opremljanja stavbnih zemljišč in odloku o podlagah za odmero komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo ter o izračunu in odmeri komunalnega prispevka (Uradni list RS, št. 20/2019, 30/2019 – popr. in 34/2019) se za vsako posamezno vrsto nove komunalne opreme določijo potrebna finančna sredstva in viri financiranja za izvedbo opremljanja. Občina načrtuje finančna sredstva za izvedbo nove komunalne opreme v načrtu razvojnih programov občinskega proračuna v skladu z roki za izvedbo opremljanja.

Predvidena konstrukcija finančnih virov za financiranje izvedbe investicije je prikazana v spodnji preglednici. Pri tem pa pod postavko "Sredstva proračuna Občine Bled" zajamemo sredstva iz naslova komunalnega prispevka in namenska proračunska sredstva občine.

Preglednica 2: Predvideni viri financiranja izvedbe investicije v stalnih cenah

Vir financiranja/leto	Znesek brez 22% DDV	Znesek z 22% DDV - informativno	Znesek brez povračljivega DDV po 76.a. členu ZDDV-1 informativno
1. Sredstva proračuna Občine Bled	1.130.684,14	1.379.434,65	1.325.158,93
2. Sredstva EU - nepovratna	0,00	0,00	0,00
3. Sredstva RS - nepovratna	0,00	0,00	0,00
4. Ostali viri (sredstva upravljavcev)	139.765,89	170.514,39	170.514,39
SKUPAJ (1+2+3+4)	1.270.450,03	1.549.949,04	1.495.673,31
SKUPAJ (1+2+3)	1.130.684,14	1.379.434,65	1.325.158,93

Občina Bled za predvideno investicijo ne namerava kandidirati za pridobitev sredstev in drugih virov. Na razpolago bodo sredstva samo iz lastnega občinskega proračuna (namenska) in sredstva, ki jih bodo zagotovili upravljavci druge infrastrukture (npr: TK omrežje). Finančna konstrukcija izvedbe investicije skladno z zasnovo predvideva izvedbo komunalnega urejanja v eni fazi.

V sklopu izvedbe komunalnega urejanja je načrtovana in je potrebna tudi izgradnja električnega omrežja s transformatorsko postajo in telekomunikacijskega omrežja. Stroški izgradnje električnega omrežja in telekomunikacijskega omrežja so prikazani kot »ostali viri«, toda ti niso osnova za odmero morebitnega komunalnega prispevka. Izgradnjo in financiranje izgradnje elektro omrežja, TP in TK omrežja bodo izvedli neposredno upravljavci teh omrežij in to ni predmet proračuna občine in po mnenju občine tudi ni predmet operacije, saj bodo to gradili neposredno upravljavci. Ta infrastruktura ne bo financirana s strani občine in tudi ne bo v upravljanju občine. Zato je zgornji prikaz informativne narave.

4.2 Etapnost izvedbe opremljanja

Občina ne predvideva etapnega izvajanja opremljanja območja s komunalno opremo.

V nadaljevanju je predstavljen časovni (terminski) plan izvedbe opremljanja območja s komunalno opremo. Pri tem velja opomniti, da je to optimalno zastavljeni terminski plan in se lahko med izvajanjem določene aktivnosti glede časovne izvedbe tudi usklajujejo in spreminjajo, v kolikor bi to imelo pozitivni doprinos k izvedbi projekta. Zastavljeni terminski plan z roki za izvedbo je podan v spodnji preglednici.

Preglednica 3: Časovni načrt izvajanja opremljanja

Aktivnost	Rok izvedbe
Rok začetka gradnje nove komunalne opreme	01.10.2020
Rok predaje komunalne opreme v upravljanje oz. rok možne priključitve na novo komunalno opremo	30.05.2021

V terminskem načrtu so zajeti samo osnovni mejniki. Terminski načrt in zaporedje posameznih aktivnosti se lahko spreminja, glede na dejanski potek izvedbe opremljanja in gradnjo posamezne komunalne opreme na območju.

5 Zaključek s povzetkom ključnih informacij

Predmet tega projekta je izdelava Elaborata ekonomike za investicijo Komunalno ureditev območja zazidalnega načrta za območje urejanja Koritno - Polica »ZN KO – S2«. Elaborat je izdelan v skladu z določili *Pravilnika o elaboratu ekonomike (Uradni list RS, št. 49/2019)*.

Elaborat ekonomike je namenjen oceni investicij in določitvi virov financiranja ter etapnosti za zagotavljanje komunalne opreme in druge gospodarske javne infrastrukture, ki jo je treba dograditi ali zgraditi za namen izvedbe prostorskih ureditev, načrtovanih z občinskim prostorskim načrtom (OPN) ali občinskim podrobnim prostorskim načrtom (OPPN).

Ocenjena skupna vrednosti investicije po stalnih cenah je ocenjena na znesek v višini 1.270.450,03 EUR brez DDV. V tem znesku so vključeni tudi stroški izgradnje električnega omrežja s TP in telekomunikacijskega omrežja. Ta infrastruktura ne bo financirana s strani občine in tudi ne bo v upravljanju občine. Izgradnjo in financiranje izgradnje elektro omrežja, TP in TK omrežja bodo izvedli neposredno upravljavci teh omrežij in to ni predmet proračuna občine.

Ocenjena skupna vrednosti investicije, ki jo bo prevzela občina je po stalnih cenah je ocenjena na znesek v višini 1.130.684,14 EUR brez DDV. Od tega je komunalno urejanje predvideno za izvedbo v letu 2020, s predvidenim zaključkom v letu 2021.

Za izvedbo investicije so predvidena sredstva iz lastnega občinskega proračuna (namenska) in sredstva, ki jih bodo zagotovili upravljavci druge infrastrukture (npr. TK omrežje). Finančna konstrukcija izvedbe investicije skladno z zasnovo predvideva izvedbo komunalnega urejana v eni fazi.

Z namenom preveritve smiselnosti in upravičenosti izvedbe investicije v tej fazi nismo izvajali izračunov finančnih in ekonomskih kazalnikov. Glede na vrsto investicije, se pričakuje da bodo sredstva, ki jih bo občina namenila za izvedbo investicije v celoti povrnjena z obračunom komunalnega prispevka.

Poleg tega se pričakuje, da bo investicija upravičena za izvedbo tudi na račun učinka širših družbenih koristi. Pričakuje se pozitiven ekonomski denarni tok v referenčnem obdobju, kar pomeni, da se investicija v proučevanem referenčnem obdobju povrne na račun učinka širših družbenih koristi. Če se upošteva tudi vse koristi, ki se jih ne da direktno denarno ovrednotiti in bi jih prinesla izvedba investicijskega projekta, se lahko privzame, da je smiselno in ekonomsko upravičeno izvesti obravnavano investicijo. Kot taka lahko prinaša več sinergijskih učinkov na nadaljnji razvoj tega področja in izboljšuje zatečeno stanje. Širši razmislek tudi pokaže, da je varianta z investicijo razvojno dobrodošla, saj v okolje prinese potencial za pomembne družbeno - ekonomske koristi, ki upravičujejo vlaganje javnih sredstev.

6 Podlage in viri podatkov

Pri izdelavi elaborata so bili uporabljeni sledeči viri:

- Gradivo Zazidalnega načrta za območje urejanja Koritno – Polica ZN KO-S2.
- Odlok o Zazidalnem načrtu za območje urejanja Koritno – Polica ZN KO-S2 (Uradni list RS, št. 105/2006, 31/2015).
- PZI, KOMUNALNA INFRASTRUKTURA NA OBMOČJU ZN KORITNO – POLICA (PROTIM RŽIŠNIK PERC d.o.o., številka projekta: K 130580, Šenčur, september 2018).
- Podatki iz aplikacije PISO, <https://www.geoprostor.net/piso/ewmap.asp?obcina=BLED>, 2019.
- DDV - Gradnja in prenos komunalne opreme na občino (MF, 1. Izdaja, 2015).
- Informacije, podatki in odločitve podane s strani Občinske uprave Občine Bled v času izdelave programa (usklajevalni sestanki), 2019.
- Arhivska dokumentacija izdelovalca.